

גם בישראל? בתי ספר ללקוחות של זונות

מרכז המחקר של הכנסת סוקר שיטות בינלאומיות למלחמה בתופעת הזנות. המסמך, שאותו הזמינה ח"כ זהבה גלאון, כולל שלל שיטות בהן צילום לקוחות, הצבת מחסומי בטון לצד כבישים, כדי להקשות על לקוחות. בארה"ב ובקנדה הופעלו בתי ספר ללקוחות, שבהם מנסים לשנות את תפיסותיהם. האם ישראל תאמץ את אחת השיטות?

אילן מרסיאנו

פורסם: 10: 32 ,09.11.05

מסמך שנכתב על-ידי מרכז המחקר של הכנסת בהזמנת יו"ר הוועדה למאבק בסחר בנשים, ח"כ זהבה גלאון (מרצ-יחד), מציג גישות בינלאומיות שונות לטיפול בשותפים לתעשיית המין ולהורדת הביקוש. בקנדה ובארה"ב מצלמים לקוחות ומפרסמים את תמונותיהם. במקומות אחרים יש "בתי ספר ללקוחות", שבהם מופעלים שיעורים מיוחדים.

המסמך מציין תקנות או יוזמות מקומיות בעולם למיגור התופעה. למשל, בדטרויט שבארה"ב מוחרמים רכביהם של גברים שקונים שירותי מין מזונות. כאשר גבר נעצר על שידול לזנות או על עבירות אחרות הקשורות בזנות, עליו לשלם קנס של 900 דולר כדי לקבל את רכבו חזרה. בפרוג'יה שבאיטליה הציבו מחסומי בטון לצדי הכבישים כדי להקשות על לקוחות המבקשים לשדל זונות. סיפור שוליים

אני "לינדה", זונה ממין זכר / מירי חסון
אבי, בן 29, המכונה גם "לינדה", היה עד לפני כמה שנים בחור רגיל. אלא שאז הכיר חברה שעברה ניתוח לשינוי מין ונחשף לעולם חדש לגמרי. בדרך הוא גם עבד בזנות וכסרסור וכעת הוא חולם על שינוי מין. עד שיגשים את חלומו, הוא בורח מהמשטרה בגלל עבודות שירות שעליו להשלים, ומנסה לשרוד עם חובות לשוק האפור
לכתבה המלאה

שיטה מיליטנטית יותר להילחם בתופעה היא צילום הלקוחות. בוויניפג שבקנדה, המשטרה מצלמת בווידאו גברים שמשדלים נשים לזנות ומפרסמת את הסרטים באינטרנט. פרצופיהם של הגברים מטושטשים וכך גם מספרי לוחות הזיהוי, אולם מי שמכיר את הגברים לא יתקשה לזהות אותם. שיטות דומות מופעלות בדנבר, בדטרויט, בדאלאס ובפילדלפיה שבארה"ב, שם מפרסמים את שמות הלקוחות בטלוויזיה ובאינטרנט.

בכמה מדינות נעשה ניסיון לשנות את גישתם של גברים ונערים לסוגיית המין הקנוי בפעולות חינוכיות. בפיליפינים, הקואליציה נגד סחר בנשים (ארגון עולמי הפועל למיגור הסחר בנשים) מפעילה תוכנית חינוך בקהילות הידועות בתעשיית הזנות המשגשגת בהן. בפרויקט הגברים לומדים על הסכנות הכרוכות בזנות ובסחר בנשים ולומדים להכיר בחלקם בתופעה.

באינדונזיה נתלו כרזות גדולות באזורים הידועים כמוקדי תעשיית המין: "איך היית מרגיש אם מישהו היה עושה את זה לבתך?" גם בשבדיה יצאו בקמפיין ארצי נגד סחר בנשים וזנות.

"בתי-ספר ללקוחות"

כדי להביא לצמצום הביקוש לזנות וכדי לגרום ללקוחות הקונים שירותי המין להכיר באחריותם לתופעה, מופעלות בארה"ב ובקנדה כמה תוכניות המתמקדות בלקוח ומבקשות ללמד אותו על האופי הנצלני של הזנות.

תוכניות אלו מכונות "בתי-ספר ללקוחות" ומטרתן היא להביא לשינוי תפיסה אצל גברים שנתפסו קונים שירותי מין, ובכך לצמצם את הסיכויים שהללו ינסו שוב לקנות שירותי מין.

בית ספר בסן פרנסיסקו איפשר ללקוחות שנעצרו בפעם הראשונה בעבירות הקשורות בזנות להימנע מרישום פלילי וממשפט על-ידי השתתפות בסמינר של יום אחד. מחיר ההרשמה לבית-הספר 500 דולר. בסכום הזה מצליחים לממן את בית-הספר וכן מרכיבים אחרים של התוכנית, כגון סיוע לנשים ולקטינות המבקשות לצאת מעולם הזנות.

התוכנית בסן-פרנסיסקו הפכה למודל חיקוי עבור ערים רבות בארה"ב ובקנדה. בין היתר הוקמו בתי-ספר ללקוחות בפורטלנד, בפרסנו, בוונקובר, בטורנטו ובאדמונטון. בתי-הספר מנוהלים על-ידי ארגונים וולונטריים שהרשויות המקומיות שוכרות את שירותיהם.

הזנות - תעשיית ענק עולמית

תעשיית המין העולמית היא מהתעשיות המשגשגות בעולם. על-פי הערכות שמרניות, המחזור העסקי שלה נאמד ב-20 מיליארד דולר בשנה. הזנות היא הנתח העיקרי של התעשייה. בתעשייה זו מעורבים סוחרים, סרסורים, זונות ולקוחות. בעוד הסוחרים והקורבנות זוכים לכיסוי תקשורתי ענף למדי ולדיון אקדמי מעמיק, הלקוחות זוכים לתשומת לב מעטה.

ממצא מעניין שעלה מאחד המחקרים הוא שאת הנתנסותם הראשונה של רוב הנשאלים שהיה להם מגע עם זונה ארגנו חברים או עמיתים (67%), והיא לא היתה תוצאה של החלטה אישית. יתרה מזו, באותו מחקר התברר כי 78% מהנחקרים הלכו לזונה לראשונה לפני גיל 21, ו-18% מהם הלכו לפני גיל 18. ממצאים אלה מעידים על ההשפעה החזקה שיש לתרבות המקומית ולנורמות חברתיות על הצריכה של שירותי מין.

סקרים שנעשו בארץ ובעולם לא ראו את הלקוח כאחראי לקיומה של התעשייה. בסקר שערך מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא סחר בנשים התברר כי רק כ-20% מהנשאלים סברו שהתיאור "פושע" מתאים ללקוחות, לעומת כ-87% מהנשאלים שסברו שתיאור זה מתאים לסוחרים.

התפיסה הזאת, לפיה קניית שירותי מין היא תופעה שאין צורך לשנותה או לפעול למיגורה, נשענת על הסברים שונים.

- * לקוחות של זונות הם ביסודם גברים הגונים שמחפשים הנאה לא מזיקה.
- * גברים הקונים שירותי מין מתוסכלים מינית ואינם מקבלים את מה שהם צריכים מהאשה בחייהם.
- * קניית שירותי מין בידי גברים היא תוצאה בלתי נשלטת של "אינסטינקט מיני מולד".

* זנות מגינה על נשים "טובות", שכן אם לא היתה הזנות קיימת, יותר נשים "טובות" היו נאנסות.

* מקצוע הזנות הוא שרות מיני נדרש עבור גברים ללא אשה.

* גברים צריכים לשחרר מתחים, בעיקר אם הם במסע עסקים או במהלך שירות צבאי, קניית שירותי מין היא דרכם לעשות זאת.

* הגבר שונה מן האשה מבחינה ביולוגית, ולכן הוא זקוק לנשים רבות כדי להגיע לסיפוק מיני.

* ביקור אצל זונה הוא אמצעי חינוך עבור נערים וגברים המבקשים להתחיל בפעילות מינית.

* גברים רבים שקונים שירותי מין הם פגיעים בעצמם ויש להם שליטה מועטה על חייהם. על כן, הם עצמם קורבנות.

* גברים נותנים לנשים את האפשרות להרוויח כסף על-ידי קניית שירותי מין. אלמלא הזנות נשים רבות היו רעבות לחם או חיות בעוני מחפיר.

מנתונים שאסף "מוקד לסיוע לעובדים זרים" בשנים 2000-2003 עולה כי בישראל גברים מכל שכבות האוכלוסייה מגיעים לבתי בושת. בלקוחות יש, לעתים רחוקות מאוד, גם נשים ואף קטינים בני 13-14. במחקרים המעטים שניסו לאפיין את הלקוחות בעולם עלה כי אלה באים מכל רובדי החברה. לפי המחקרים, להבדיל מהזונות, שמגיעות על-פי רוב משולי החברה, הגברים הם לא פעם "גברים רגילים, בנישואים רגילים, לומדים במקומות רגילים ועוסקים בעבודות רגילות, וחלקם אמונים על שמירת החוק שעליו הם עוברים".

כ-75% מהגברים בתאילנד קנו שירותי מין וכ-50% מהגברים העידו שהמשגל הראשון שלהם היה עם זונה. גם בווייטנאם ובקמבודיה שיעור גבוה מאוד של גברים קנו שירותי מין. במדינות אירופה, קניית שרותי מין נפוצה פחות. בבריטניה למשל כ-10% מהגברים קנו שירותי מין, בשבדיה כ-12.5% ובגרמניה כ-18%.